

ВПЛИВ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА НА ДОВКІЛЛЯ ФЕРМЕРСЬКИМИ ГОСПОДАРСТВАМИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І. В. Шафарчук, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Проаналізовано кількість фермерських господарств, що утримують худобу, у Житомирській області у 2000–2007 рр. Показано вплив галузі тваринництва на агросистеми Житомирської області.

Постановка проблеми. У сільському господарстві велика частка води витрачається на потреби тваринницьких ферм та тваринницьких комплексів. У процесі вирощування великої рогатої худоби, свиней та інших тварин нагромаджується велика кількість гною. Недосконалі технології тваринницької галузі та системи утримання худоби чинять негативний вплив на навколишнє середовище. Тому головною проблемою забруднення довкілля є гнойові стоки, оскільки вони впливають на стан природних екосистем, зокрема на атмосферу, природні води, ґрунти, врожайність, а також на стан здоров'я людей і тварин.

* Науковий керівник: – Н.В. Зіновчук, д. е. н., професор

Мета дослідження полягає у визначенні впливу галузі тваринництва на довкілля. У процесі дослідження використовувалися економіко-статистичні методи (порівняння, статистичного спостереження).

Виклад основного матеріалу. Головною екологічною проблемою галузі тваринництва є проблема гнойових стоків, тому що вони, насамперед, впливають на якість поверхневих та підземних вод, а також підтримка належних санітарно-гігієнічних умов утримання тварин. У ході створення в сільському господарстві тваринницьких комплексів на 25-100 тис. голів великої рогатої худоби або свиней у сільській місцевості формувалися найбільші джерела забруднення довкілля. Комплекс, де утримувалися 100 тис. свиней, за забрудненнями дорівнював забрудненню, характерному для міста з населенням 400 тис. жителів [1, с. 107].

У зв'язку з фінансово-економічною кризою у державі та занепадом сільського господарства кількість тваринницьких ферм у Житомирській області в 2002 р. різко скоротилася і становила 37 одиниць проти 501 у 2000 р., що у 13,5 рази менше. Починаючи з 2004 р., відбувається поступовий підйом аграрної галузі, тому кількість тваринницьких ферм у 2006 р. вже становила 530, а у 2007 р. – 768, що відповідно у 14,3 та 20,8 рази більше, ніж у 2002 р. Найбільше зростання кількості фермерських господарств відбулося у Ружинському районі: у 2006 р. їх кількість становила 94 одиниці, а в 2007 р. 105 проти 10 у 2002р.; у Бердичівському районі – 41 і 53 проти 2 відповідно; у Попільнянському районі – 39 і 53 проти 3. Зовсім немає тваринницьких ферм у Народицькому районі, в Олевському районі в 2002 р. їх не було зовсім, а в 2006 р. виникло 5 господарств і в 2007 р. ця кількість зросла ще на 4 одиниці.

В останні роки в Житомирській області спостерігається зменшення кількості фермерських господарств, що утримують велику рогату худобу: так, у 2006 р. їх було 562 одиниці, а в 2007 р. – 483, проти 770 – у 2002 р., а це означає, що кількість поголів'я худоби зменшилась у 2,2 рази і складала 121260 голів. Якщо аналізувати цей показник по регіонах області, то відносно стабільним він залишився у таких районах: Баранівському – 31, 31, 28 одиниць; Лугинському – 20, 17, 15; Народицькому – 14, 14, 14; Овруцькому – 27, 28, 26 відповідно у 2002, 2006 та 2007 р.р.

Кількість фермерських господарств Житомирської області, що утримують свиней, також в останні роки зменшилася: в 2006 р. їх було 371, у 2007 р. – 311 проти 559 у 2002р., а це означає, що кількість голів у 2007 р. в 1,79 рази скоротилася, порівняно з 2002 р. Цей показник є відносно незмінним у таких регіонах: Баранівському – 12 (у 2002 р.), 13 (у

2006 р.), 11 (у 2007 р.); Брусилівському – 15, 14, 12; Коростенському – 17, 17, 16; Народицькому – 8, 6 та 6 господарств відповідно. Значно скоротилась кількість фермерських господарств у Житомирському районі – 42, 29, 21; Любарському – 33, 23, 20; Малинському – 25, 12, 9; Овруцькому 19, 10, 8; Попільнянському – 32, 19, 19; Ружинському – 40, 20, 16; Чуднівському – 38, 18 та 15 господарств відповідно по роках.

Кількість фермерських господарств, що утримують вівці та кози, по Житомирській області у 2006 р. скоротилася на 4 господарства, а у 2007 р. – на 11, порівняно з 2002 р., що призвело до зменшення поголів'я у 2006 р. на 221 і у 2007 р. – на 257 голів відповідно до 2002 р., хоча по окремих регіонах області цей показник залишився відносно стабільним.

Що стосується кількості фермерських господарств, що утримують птицю, по регіонах Житомирської області за 2002-2007 рр., то у 2007 р. їх кількість становила 20 одиниць, що менше на 9 господарств, ніж у 2002 р.

Висновки. Хоча в останні роки спостерігається тенденція до зменшення кількості тваринницьких ферм в Житомирському регіоні це не вирішує існуючу проблему. Для зменшення негативного впливу тваринницької галузі на навколишнє середовище слід вводити в експлуатацію прогресивні каналізаційні мережі та новітні очисні споруди. Доцільним є застосування біо-газових установок, оскільки це дає змогу перероблювати гній в органічні добрива, знищувати негативні компоненти (хвороботворні мікроби, яйця гельмінтів тощо), а також дає можливість виробляти електроенергію для власних потреб.

Список використаних джерел

1. Данилко В.К. Екологічна статистика: водні ресурси / Монографія. – К.: 2003. – 368 с.: іл.